

Raadsvoorstel

Status: Informerend

Agendapunt:	7
Onderwerp:	Doelmatigheidsonderzoek re-integratiebeleid
Datum:	7 april 2020
Portefeuillehouder:	drs. R.W.J. van Leeuwen
Decosnummer:	1063
Informant:	Jolanda Volkerink (Onderzoeksrapportage) j.volkerink@dalfsen.nl (0529) 488 318 Anneke Dollen (Uitvoeringsplan Grip op Re-integratie) a.dollen@dalfsen.nl (0529) 438 958

Doel:

1. Kennis te nemen van de rapportage evaluatie re-integratiebeleid van de gemeente Dalfsen (doelmatigheidsonderzoek).
2. Kennis te nemen van het – naar aanleiding van de bevindingen uit het doelmatigheidsonderzoek opgestelde – verbeterplan.

Inleiding:

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet en de 'Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur, van de gemeente Dalfsen 2017' (hierna: Onderzoeksverordening) doet het college periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid. In 2019 heeft het college hiertoe een onderzoeksplan vastgesteld. Met de vaststelling van dit onderzoeksplan heeft het college besloten om in 2019 onderzoek uit te laten voeren naar het onderwerp re-integratiebeleid. Dit onderzoek is in de periode september tot en met december 2019 uitgevoerd en heeft geleid tot voorliggende rapportage 'evaluatie re-integratiebeleid gemeente Dalfsen'.

Op grond van de Onderzoeksverordening stelt het college op basis van het onderzoek indien nodig een verbeterplan op en wordt zowel de rapportage als het verbeterplan ter kennisgeving aangeboden aan de raad. Aangezien de rapportage aanleiding geeft om een verbeterplan op te stellen wordt gelijktijdig een verbeterplan aan uw raad aangeboden.

Kernboodschap ten aanzien van onderzoeksbevindingen:

Op basis van het uitgevoerde doelmatigheidsonderzoek naar het re-integratiebeleid kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1. Dalfsen beschikt over actueel re-integratiebeleid, maar doelen zijn onvoldoende concreet om goed te kunnen sturen.

De doelen in de verschillende beleidsplannen zijn onvoldoende concreet om te kunnen sturen op gewenste resultaten. Ook ontbreekt in het beleid de koppeling tussen doelen, activiteiten, gewenste resultaten en indicatoren. Ook de koppeling op papier tussen beleidsdoelen en de middelen die beschikbaar worden gesteld om de doelen te bereiken, ontbreekt. Daarnaast is het re-integratiebeleid niet expliciet en herkenbaar gekoppeld met de planning en control cyclus en de halfjaarrapportage sociaal domein staan. Dit maakt controle en sturing op het bereiken van doelstellingen te gefragmenteerd.

2. Veel ruimte voor de uitvoering om het beleid handen en voeten te geven zorgt voor verschillende werkwijzen in de praktijk.

Met dit onderzoek is geconstateerd dat er op dit moment geen eenduidige werkwijze wordt gehanteerd door consultants. Het feit dat consultants weinig kaders meekrijgen bij het uitvoeren van hun werk, betekent dat er veel ruimte is om individuele afwegingen te maken op casusniveau.

3. Registratie en monitoring niet op orde, maar stappen ter verbetering zijn gezet.

De monitoring en dataregistratie rond de uitvoering van de Participatiewet is onvoldoende op orde. Er wordt gefragmenteerd en op casusniveau geregistreerd. Informatie wordt niet gekoppeld in een integraal systeem. Bovendien leidt dat wat geregistreerd is niet altijd tot zinvolle sturingsinformatie. Het feit dat de dataregistratie niet op orde is, wordt breed onderkend. Daarom is er in 2019 een data-werkgroep opgezet die heeft gewerkt aan verbeterde registratie.

4. Beperkt zicht op doeltreffendheid en doelmatigheid, wel zijn bijna alle doelen uit Projectplan re-integratie 2017-2018 gehaald.

Dalfsen heeft beperkt zicht op de doeltreffendheid en doelmatigheid van het re-integratiebeleid. Of de doelstellingen worden bereikt tegen zo laag mogelijke kosten en door de inzet van de juiste (mix van) instrumenten, voorzieningen en maatregelen valt op basis van dit onderzoek niet vast te stellen. Ondanks het feit dat er beperkt zicht is op doeltreffendheid en doelmatigheid, kan met dit onderzoek vastgesteld worden dat alle doelen, op één na, uit het Projectplan re-integratie 2017-2018 (deels) zijn behaald. Voor de doelen met betrekking tot (arbeids-)participatie in het beleidsplan voor statushouders 'Thuis in Dalfsen 2017-2018' geldt hetzelfde. Verder kan geconcludeerd worden dat het tweede halfjaar van 2018 een lichte daling van het aantal personen in het uitkeringsbestand laat zien (reden: uitstroom naar werk) en kan op basis van de Divosa benchmark (2018) opgemerkt worden dat Dalfsen een relatief late bijstandsdichtheid heeft, de gemiddelde duur van de uitkering relatief kort is, er sprake is van veel uitstroom én veel instroom, er relatief uitstroom door handhaving plaatsvindt en Dalfsen relatief veel ontheffingen kent.

De onderzoeksbevindingen leiden tot de volgende aanbevelingen:

1. *Overweeg een uitvoeringsprogramma op te stellen voor het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt.* Overweeg om het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt 2019-2022 te operationaliseren in een (door het college vastgesteld) uitvoeringsprogramma. Prioriteer in dit uitvoeringsprogramma de doelstellingen en koppel daarnaast de doelstellingen (het 'wat') aan een plan om de doelstellingen te behalen (het 'hoe') en zet dit in een planning.

2. *Maak een duidelijke koppeling tussen re-integratiebeleid en de p&c-cyclus.* Idealiter stelt de planning- en controlcyclus raad, college en organisatie in staat om te sturen, beheersen, verantwoorden en controleren. Het opnemen van herkenbare indicatoren uit het re-integratiebeleid in de p&c documenten helpt bij het sturen hierop. Bovendien dwingt het opnemen van indicatoren die gekoppeld zijn aan beleidsdoelen, de organisatie om de juiste monitorings- en verantwoordingsinformatie aan te leveren.

3. *Gebruik categorisering Zorg, Meedoen, Werkfit als basis voor de vertaling van beleid naar uitvoering.*

In Dalfsen wordt het uitkeringsbestand ingedeeld in de categorieën Zorg, Meedoen en Werkfit. Deze categorisering kan een basis bieden voor een concrete doorvertaling van beleid. Voor elk van de categorieën kan een richtlijn meegegeven worden voor doelen, in te zetten instrumenten en rolverdelingen. Overweeg ook de kosten voor de inzet van verschillende instrumenten inzichtelijk te maken in het afwegingskader. Er is reeds een werkdocument beschikbaar dat als basis gebruikt kan worden.

4. *Zet in op de monitoring van bewegingen in het uitkeringsbestand en de effectiviteit van instrumenten.*

Op dit moment is er vooral zicht op de instroom en uitstroom. Door bewegingen binnen het uitkeringsbestand (doorstroom) inzichtelijk te maken, is het beter mogelijk om gerichte interventies voor specifieke doelgroepen te ontwerpen. Daarnaast kan consequente terugkoppeling en evaluatie op het gebruik van instrumenten en de ervaren effecten bij zowel cliënt als consulent/loopbaanbegeleider helpen bij het krijgen van inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid ervan.

5. *Kies bij de verbetering van dataregistratie voor zinvolle indicatoren en betrek raad, college en management hierbij.*

Hou bij de verbeteringslag die om dit moment gemaakt wordt rondom dataregistratie rekening met welke informatie nodig is om effectief te kunnen sturen. Zorg voor goede samenhang tussen de dataregistratie en de informatie in managementrapportages, planning- en controldocumenten. Zorg dus ook dat bij de verbeteringslag die reeds is ingezet, raad, college en management aangehaakt zijn.

6. *Koppel beleidsdoelstellingen explicieter aan budgetten.*

Op dit moment wordt niet gestuurd op besteding van middelen. Koppel beleidsdoelstellingen explicieter in budgetten en maak daarin een vertaalslag naar de uitvoering

Kernboodschap verbeterplan

Opvolging van de aanbevelingen van Necker van Naem leidt tot meer doelmatigheid en doeltreffendheid van de re-integratie. Dit draagt direct bij aan de doelstellingen van het project Grip op Sociaal Domein. We zien in de gemeente Dalfsen een stijgende lijn in de uitgaven en de cliëntaantallen van het sociaal domein (Wmo, Jeugd, Participatie). Er is onvoldoende zicht op hoe dit wordt veroorzaakt en wat wij in de toekomst kunnen verwachten. Om hier meer grip op te krijgen is het project Grip op Sociaal Domein van start gegaan. Er is daarom voor gekozen om één praktisch verbeterplan "Uitvoeringsplan Grip op Re-integratie" te maken dat deze twee verschillende doelen dient.

Dit verbeterplan beschrijft allereerst op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen van Necker van Naem. Eén van die aanbevelingen is dat de wijze waarop het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt wordt uitgevoerd, ook in een uitvoeringsprogramma wordt opgenomen. De

speerpunten die in het beleidsplan zijn opgenomen maken daarom ook onderdeel uit van de opgenomen maatregelen in dit verbeterplan Grip op Re-integratie. Daarnaast beschrijft dit verbeterplan de maatregelen die vanuit het project Grip op Sociaal Domein genomen worden om meer grip te krijgen op de uitvoering van de re-integratie.

Vanuit Grip op Sociaal Domein zijn er drie hoofdthema's vastgesteld langs welke lijnen de maatregelen worden uitgevoerd. Het verbeterplan Grip op Re-integratie is daarom opgebouwd vanuit diezelfde indeling, zijnde:

1. Versterking van de beheersing en sturing
Dit betreft maatregelen gericht op het versterken van inzicht, grip en datagedreven werken met als doel:
 - Versterken van administratie
 - Opstellen prognoses
 - Opstellen analyses
 - Versterken (periodieke) monitoring
 - Gefundeerde beleidssturing
 - Financiële beheersing

2. Transformatie in processen en uitvoering
Dit betreft maatregelen gericht op processen met als doel:
 - Versterken van rechtmatigheid en doelmatigheid
 - Versterken van efficiëntie en effectiviteit in werkprocessen (zoals doorlooptijden)
 - Voorkomen afwenteling andere wetten en voorzieningen (aanbod en financiering op de goede plaats)
 - Versterken van toepassing van wettelijke regelingen
 - Balans tussen letter van de wet en geest van de wet
 - Gericht op het minder complex maken van dienstenaanbod (zo licht als mogelijk- zo zwaar als nodig)

3. Transformatie van aanbod en inhoud
Dit betreft maatregelen gericht op aanbod en inhoud van de ondersteuning met als doel:
 - Versterken van preventie
 - Versterken van gebruik van (algemeen toegankelijke) voorliggende voorzieningen
 - Versterken van aanbod algemeen toegankelijke en voorliggende voorzieningen
 - Versterken van zelfredzaamheid; inzet eigen netwerken
 - Versterken van cliëntregie, inwoner zelf (als eerste) aan zet en verantwoordelijk
 - Versterken sociale nabijheid

De aanbevelingen vanuit Necker van Naem en de speerpunten vanuit het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt zijn in bijgaand verbeterplan geschaard en uitgewerkt in bovenstaande indeling.

Met de uitvoering van de acties in dit plan worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

1. Inzicht in de wijze waarop de re-integratie wordt uitgevoerd en tot welk resultaat/effect dit heeft geleid, en (daarmee) het kunnen uitvoeren van gerichte interventies die leiden tot meer doeltreffendheid en doelmatigheid van de re-integratie;
2. Uitvoering van de uitgangspunten van het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt.

Het verbeterplan beschrijft de deelacties en de doorlooptijden. Monitoring en –waar nodig bijsturing- zal plaatsvinden via de stuurgroep Grip op Sociaal Domein.

Duurzaamheid:

N.v.t.

Communicatie:

N.v.t.

Vervolg:

Het verbeterplan is reeds vastgesteld door het college. De daarin opgenomen acties worden gemonitord vanuit het project Grip op Sociaal Domein. Waar nodig zal bijsturing plaatsvinden vanuit de stuurgroep Grip op Sociaal Domein.

Bijlagen:

1. Evaluatie re-integratiebeleid gemeente Dalfsen
2. Verbeterplan "Uitvoeringsplan Grip op Re-integratie"

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentesecretaris/directeur,
H.J. van der Woude